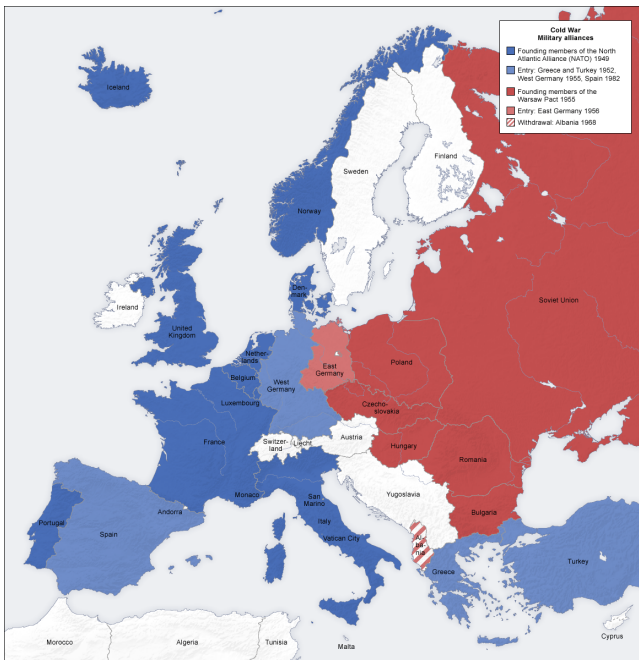

Η κληρονομιά του Β΄ παγκόσμιου πολέμου

A. Ανατολή vs. Δύση. Η Ευρώπη είναι διαιρεμένη μετά από τον πόλεμο.

Οι Μεγάλοι Τρεις συναντιούνται για τελευταία φορά στο Πότσταμ τον Ιούλιο-Αύγουστο του 1945, αν και ήδη πριν από την συνάντηση οι Σύμμαχοι δεν εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον. Οι Αμερικανοί δεν ειδοποίησαν τον Στάλιν για την ρίψη της ατομικής βόμβας στην Χιροσίμα. Εκείνος σκέφτηκε ότι οι ΗΠΑ ίσως στρέφονταν κατά της Σοβιετικής Ένωσης, τώρα που ο πόλεμος είχε τελειώσει.

Ούτε ο πρόεδρος των ΗΠΑ Χάρι Τρούμαν (Harry Truman) εμπιστευόταν τον Στάλιν. Ήθελε να σταματήσει την εξάπλωση του κομμουνισμού. Ανησυχούσε, επίσης, για το τι θα μπορούσε να συμβεί μόλις η Σοβιετική Ένωση αποκτούσε την δική της ατομική βόμβα.

Μετά από την παράδοση της Ιαπωνίας, ο βρετανός πρωθυπουργός Κλέμεντ Άτλι (Clement Attlee) δήλωσε «*Η ειρήνη επέστρεψε στον κόσμο*». Αλλά, ένα νέο είδος πολέμου είχε μόλις αρχίσει. Ονομάστηκε Ψυχρός Πόλεμος. Για την διεξαγωγή του δεν χρησιμοποιούνταν όπλα αλλά λέξεις. Ωστόσο, ενέπνεε φόβο στον κόσμο. Πάνω από όλα οι άνθρωποι φοβούνταν ότι θα μπορούσε να ξεσπάσει κάποια σύγκρουση με χρήση πυρηνικών όπλων.

Το 1946 ο Τσόρτσιλ (Winston Churchill) δίνει μια διάλεξη στις ΗΠΑ. Λέει στους Αμερικανούς ότι «*ένα σιδηρούν παραπέτασμα έχει τραβηχτεί κατά μήκος της ηπείρου*»: από την μία πλευρά βρίσκονται οι κομμουνιστικές χώρες που ελέγχονται από τον Στάλιν.

Φυσικά, δεν υπάρχει κανένα παραπέτασμα – μόνον ναρκοπέδια για να εμποδίζουν την κίνηση των ανθρώπων μεταξύ ανατολικής και δυτικής Ευρώπης. Υπάρχουν όντως φράχτες από αγκαθωτό σύρμα που φυλάσσονται από στρατιώτες, έτοιμους να πυροβολήσουν εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να περάσει από αυτούς τους φράχτες. Μάλιστα, το 1961 οι κομμουνιστές έχτισαν ένα πραγματικό τείχος στο Βερολίνο, για να εμποδίσουν την κίνηση μεταξύ του ανατολικού (Σοβιετικοί) και του δυτικού (Αμερικανοί, Βρετανοί, Γάλλοι) τμήματος της πόλης.

Οι ΗΠΑ και η Βρετανία αρκούνται στον ρόλο του παρατηρητή, καθώς η ανατολική Ευρώπη αποκτά κομμουνιστικές κυβερνήσεις. Αλλά, το 1947, ο πρόεδρος Τρούμαν αναλαμβάνει δράση, όταν αντιλαμβάνεται ότι το ίδιο θα συνέβαινε και στην Ελλάδα. Η φιλοβρετανική κυβέρνηση λαμβάνει αμερικανική βοήθεια, και οι έλληνες κομμουνιστές ηττώνται. Οι ΗΠΑ υπόσχονται βοήθεια στην κυβέρνηση κάθε χώρας που απειλείται από τους κομμουνιστές. Αυτή η πολιτική ονομάζεται Δόγμα Τρούμαν.

Ο Τρούμαν πιστεύει ότι οι φτωχοί άνθρωποι πιθανότατα θα υποστήριζαν τους κομμουνιστές. Έτσι, το 1947, οι ΗΠΑ εγκαινιάζουν το Σχέδιο Μάρσαλ. Με αυτό προσφέρουν στις ευρωπαϊκές χώρες βοήθεια ύψους 17 δισεκατομμυρίων δολαρίων – από τα οποία τα 3 δισεκατομμύρια εισπράττει η Βρετανία. Ο Στάλιν θεωρεί ότι αυτή είναι μια καπιταλιστική συνωμοσία, έτσι οι ανατολικο-ευρωπαϊκές χώρες απορρίπτουν την βοήθεια των ΗΠΑ.

Το 1949, οι δυτικο-ευρωπαϊκές χώρες, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς ιδρύουν από κοινού το NATO (North Atlantic Treaty Organization). Το NATO είναι μια στρατιωτική συμμαχία για την άμυνα της δυτικής Ευρώπης. Η κυβέρνηση της ΕΣΣΔ δηλώνει ότι αυτή είναι μια απειλή που στρέφεται εναντίον της. Έτσι, το 1955, ιδρύει την δική της στρατιωτική συμμαχία, το Σύμφωνο της Βαρσοβίας. Είναι ακριβώς 10 χρόνια μετά από την λήξη του πολέμου, και η Ευρώπη είναι πάλι διαιρεμένη σε δύο αντίθετα, οπλισμένα στρατόπεδα.

B. Η άποψη του προέδρου Τρούμαν...

Οι Ρώσοι δεν υπήρξαν έντιμοι σχετικά με την ειρήνη. Σχεδιάζουν την κατάκτηση του κόσμου.

Γ. ...και η άποψη του Στάλιν

Ίσως σκέφτεστε ότι, επειδή είμαστε σύμμαχοι με τους Άγγλους, έχουμε ξεχάσει ποιοι είναι και ποιος είναι ο

Η κληρονομιά του Β΄ παγκόσμιου πολέμου

Τσόρτσιλ. Δεν βρίσκουν τίποτε καλύτερο από το να εξαπατούν τους συμμάχους τους. Και ο Τσόρτσιλ; Ο Τσόρτσιλ είναι ο τύπος του ανθρώπου που θα βουτήξει ένα νόμισμα από την τσέπη σας, αν δεν τον προσέξετε.

Α Ομιλία του προέδρου της ΕΣΣΔ το 1945.

Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε ότι η χώρα μας είναι το μόνο σοσιαλιστικό κράτος στον κόσμο. Η νίκη δεν σημαίνει ότι εξαφανίστηκαν όλοι οι κίνδυνοι για το κράτος μας.

Ε. Ο Άτλι, πρωθυπουργός της Βρετανίας, καταθέτει τις απόψεις του για την ΕΣΣΔ στο βιβλίο *A Prime Minister Remembers* (1960).

Οι Ρώσοι αποδείχτηκαν δυσκολότεροι από όσο περιμέναμε. Μετά το Πότσταμ κανείς δεν μπορούσε να είναι τόσο αισιόδοξος πια. Ήταν πολύ σαφές ότι θα προκαλούσαν προβλήματα. Με την λήξη του πολέμου είχαν βρεθεί να κατέχουν στρατιωτικά μεγάλη έκταση της Ευρώπης, πολύ μεγάλη έκταση. Δεν είχα καμιά αμφιβολία ότι σκόπευαν να την αξιοποιήσουν.

Τσεχοσλοβακία 1951.

Πολωνία 1980 35η επέτειος της Πολωνο-σοβιετικής Συνθήκης Φιλίας

Μήνας ουγγρο-σοβιετικής φιλίας 1915.

ΣΤ Σ' αυτά τα γραμματόσημα η ΕΣΣΔ εμφανίζεται ως φίλη χώρα.

Ζ Γερμανικό προπαγανδιστικό φυλλάδιο που έρριξαν γερμανικά αεροπλάνα στις γραμμές του βρετανικού στρατού.

Πολλές αιτίες οδήγησαν στον Ψυχρό Πόλεμο. Δεν προκλήθηκε μόνον από όσα έπραξαν οι πολιτικοί, αλλά και από όσα είπαν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι ήταν:
 1. το Σιδηρούν Παραπέτασμα
 2. το Δόγμα Τρούμαν
 3. το Σχέδιο Μάρσαλ
 4. το NATO
 5. το Σύμφωνο της Βαρσοβίας
2.
 1. Για τι προειδοποιεί το φυλλάδιο Ζ;
 2. Εξετάστε την πηγή Α. Είχε δίκιο η πηγή Ζ; Απαντήστε προσεκτικά, δηλαδή κριτικά.
 3. Γιατί νομίζετε ότι οι γερμανοί Ναζί έρριξαν το φυλλάδιο Ζ στις γραμμές των βρετανικών στρατευμάτων;
3.
 1. Τι μπορείτε να μάθετε για την στάση των Συμμάχων από τις πηγές Β και Ε;
 2. Τι μπορείτε να μάθετε για την στάση των Ρώσων ειδικά από τις πηγές Γ και Δ;
 3. Νομίζετε ότι ήταν αναπόφευκτος ο Ψυχρός Πόλεμος; Απαντήστε αναλυτικά και προσεκτικά, εξηγώντας πού βασίζεστε και πώς σκεφτήκατε.
4.
 1. Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή ΣΤ; Εξηγείστε.
 2. Τι μπορεί να μάθει ένας ιστορικός από την πηγή ΣΤ; (Υπάρχουν περισσότερες από μία σωστές απαντήσεις)